

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 36.

Invitare la abonament.

Deschidem abonament nou pentru revista noastră „Progresul“, ce costă:

Pe un an 8 cor.
Pe 1/2 an 4 cor.

Pentru România și străinătate 10 cor.

Abonamentul are a se plăti înainte. În scopul acesta la numărul de Crăciun, am alăturat și mandate poștale pentru achitarea abonamentului.

Cine nu ne retrămite numărul de Crăciun, îl considerăm de abonat. Rugăm dar' pe st. abonați, vechi și noi, să ne trimită ori numărul acesta îndărăt, ori prețul abonamentului înainte, ca să nu avem mai târziu necazuri, și noi și restanțierii, cari ne îngreunează rosturile.

Din a noastră parte ne vom da toată silința să dăm ecvivalentul. Nădăjduim, că și publicul cititor va lua în considerare greutatea, cu cari se scoate o foae bună românească, pe care la rîndul nostru vom dezvolta-o mereu în proporția sprijinului moral și material, de care vom fi învredniciți.

Cu toată stima

Administrația „Progresul“
Oravița.

Anul nou.

A lăsat Dumnezeu ca tot ce există în natură să fie expus premenirii. — Nimic statornic în lume!

Zace în firea omului, să se bucure la ivirea a tot ce se exprimă prin termenul: nou. Ne bucurăm, cînd vedem lună nouă; ne bucurăm, cînd primăvara se înnoește natura; ne bucurăm, cînd îmbrăcăm o haină nouă; și cît ne bucurăm, cînd ni-se sporește familia, neamul, cu cîteun membru nou! Ne bucurăm, cînd se revarsă zorile; ne bucurăm de amurgul serii, de reînnoirea anutimpurilor, de orce schimbare! Ne bucurăm și de schimbarea anului!

Anul bătrîn, ni-l imaginăm subiectiv, potrivit manifestațiilor resimțite, ca o necesitate pentru schimbarea lui cu un an nou, plin de nădejdi ușurătoare, cum și boala servă de cauză la bucuria însănătoșării.

Neajunsurile anului bătrîn sînt multiple. Noi apucăm cuvîntul în cadrul programului nostru, și îndemnăm pe ai noștri să arunce în straița anului vechi, pornit pe calea veciniei, toate zăvoarele înaintării noastre cul-

turale. În lături cu înclinările ale rele și înloc de ură, pizmă și răutate, să ne premenim sufletul cu dragostea de frate, temelia prosperării și ajungerii unei vieți mai bune!!

Eată lozinca instituțiilor noastre de cultură, între cari numărăm și „Progresul“ nostru, care a fost chemat la viață spre a ajuta și el netezirea moravurilor și nivelarea fricțiunilor dintre frați.

Declărăm de dușmani ai „Progresului“ pe ceice ne născocesc și alte gînduri ascunse.

N'avem alt țel, decît a ajuta și noi la rîndul nostru prosperarea în bine.

E caracteristic cum în societatea noastră, în orce întreprindere, ochii răi văd ce n'ar fi de văzut. Să dispară odată dintre noi banuială; anul nou să ne găsiască curății de prejudecățile bizare, care ne împedecă conlucrarea înspre binele obștesc. Eată leacul necazurilor, pe cari singuri ni-le croim.

Socotim a ne face datoria, cînd facem acest apel către frații nostri Români, cari înainte de toate au lipsă arzătoare de înțelegere frățească, temelia înaintării noastre pe toate terentele.

Foiță originală.

Evoluția și Creațiunea

— Reflexii —
de AUREL POPOVICI.

Din cele de până aici ar urma de sine, și în mod logic, răspunsul și la obiecțiunea a doua, că adevărul științei moderne nu mai admite azi credința.

Reflectînd la unele „adevăruri“ susținute și „dovedite“ de dl V. ca lămurire, voi expune:

1. *Adevărul credinții creștinești*, și în legătură cu aceasta *rezultatul dovedit definitiv de știință*. Din compararea acestora ne vom convinge despre armonia ce există între știință și credință.

2. *Părerile libere ale teologilor* și comentările mult-puțin autorizate, ce nu se țin strict de credință (părerii individuale), și în legătură cu ele, *hipotezele științelor* mult-puțin probabile. Din asemănarea acestora, se vor spulbera neînțelegerile și în urmă:

3. Voi combate teoriile *pseudo-științifice*, susținute de dl V., erori formale, cari sînt în contradicție atît cu credința cît și cu mințea sănătoasă.

Încep și eu cu cosmologia modernă ca și dl Vladimirescu.

1. Adevărul de credință al religiei: *La început a creat Dzeu cerul și pămîntul...* această învățătură, scrisă de Moise pe pagina primă a S. Scripturii, a aflat resunet și în inimile apostolilor, cînd la începutul erei creștine, au definit în primul simbol, primul adevăr de credință: *»Cred într'unul Dzeu, creatorul cerului și al pămîn-*

tului...» prin ce și-a luat început creștinismul de astăzi.

Avem dară până acum un adevăr de credință: Dzeu *creatorul*.

Ce învață știința naturală, știința empirică (ce se razimă pe experiențele deducției logice etc.) despre creațiune? Nimic! — Și nici în viitor nu ne va dezluși cu privire la creațiune, fără de a veni în contradicție cu metoda proprie de procedură, cu legile esențiale pe cari se bazează științele naturale, pentru că: *»Experiența n'are a face cu originea substanțelor»* — zice Littie. Singură filozofia e competentă aici. Și dacă totuși știința naturală, trecînd marginea ei statorită; se declară în chestiuni ce nu o ating, trece în domeniul filozofiei... aserțiunile ei sînt fără valoare.

Dacă vom frunzări opere de ale materialștilor, vom vedea că toți, fără excepțiune, resping opera creațiunei; de ce? Pentru că:

— Creațiunea presupune întervenirea unei ființe supranaturale, adevă, minunea; dar

— Minunea nu se poate accepta de știința naturală modernă; prin urmare

— Știința nu primește creațiunea.

Ce zice însă logica?...

— Creațiunea pretinde întervenirea unei ființe supranaturale — până acum necunoscută științelor. Pentru scurtarea tratatului voi înșira din ei numai pe genialii științelor naturale, (despre cari să susține, că ar fi contrari religiei).

Acești genialii, cu cît se cufundau mai mult

*) Folosesc intenționat cuvîntul a „crea“ pentru a se deosebi de a „face“. Deosebirea aceasta se face în textul original.

în adîncurile științelor, cu atît mai mult creștea în ei credința religioasă. *»O! cît e de mare Dzeu — zicea Ampère către amicul său Ozanam o! cît e de mare; știința noastră e un nimica»*).

Încep cu *fizicianii*. 1. Ales. Volta, italian (1745—1827), descoperitorul electricității. *»În meditațiunile sale științifice, nu-și uită de rugăciune, de liturgie, de sacramente. Dumineca merge la biserică și învață copii în elementele religiunii»*.

2. Ampère, frances (1775—1836), creatorul științei electro-dinamice: *»Îl vedeam în genunchi alătura cu copii și cu văduvele sărace înaintea altarelor, unde fuseră înainte de el Descartes și Parcal. Nimeni nu ținea cu mai multă scrupulozitate la dispozițiile bisericii așa de grele pentru firea noastră, și așa de dragi»*.

3) Mih. Faraday, irlandez (1791—1867). *»Cel mai mare experimentator cîți au fost vreodată în lume», zice Tyndall, și cel mai desăvîrșit bărbat de știință dintre cîți a numărat vreodată academia printre membrii săi: »Cu toate că lucrurile lui Dzeu din natură — zice el — nu pot fi la nici o întimplare în contradicție cu adevărurile superioare, cari se referă la viața noastră viitoare... totuși eu nu cred că ar fi delipsă să tratez studiul științei naturale paralel cu al religiunii...»*

4. I. C. Maxwell, englez (1831—1879): *»Doamne mie nu-mi pasă de mor ori de trăesc; — zice el — darul acesta dala tine il aștept, Doamne!»* (Va urma)

*) Vezi despre statistica genialilor credincioși la K. Knelser: Das Christentum und die Vertreter der neuen Naturwissenschaft. Freiburg (1903).

Scopul acesta îl ajungem ușor, dacă ne iertăm unii altora greșalele — apreciind pe fiecare de după folosul ce-l poate aduce societății noastre, atât de strimtorate de greu vietii.

În această conștiință dorim tuturora An nou fericit!

Ortografia „Progresului”.

de N. St. Sculici.

Partea cea mai mare din cititorii „Progresului” nu se pot împăca cu una cu două cu ortografia curat fonetică. Faptul acesta m'a îndemnat să scriu următoarele.

Era o vreme, când popoarele erau prețuite după vechimea și obârșia lor. Se știe, că în veacurile trecute, la noi în Ungaria sau mai bine zis în Ardeal, „Românii erau un popor mai mult sălbatic, venit numai mai târziu din văgăunile munților Balcani”. Așa credeau și ziceau străinii și mai sînt și astăzi oameni, cari ne tăgăduesc Romănitătea noastră.

Către sfîrșitul veacului XVII Turcii sînt bătuiți pe toată linia și alungați din țeară de armatele împărătești. Habsburgii ajung stăpîni peste țeara Ardealului. Aici religia țării era cea protestantă, și austriacii ca să se întărească, caută să câștige pe Români pe partea lor, ceiace s'a și întîmplat, căci la anul 1700 episcopul Atanasie trece cu o parte mare din Români la biserica Romei.

Românii iobagi, au primit făgăduelile austriacilor, trecînd la unire, numai ca să scape și ei de atîtea greutăți. (Acesta este înțelesul unirii). De fapt Românii uniți din atîtea făgădueli s'au ales cu școlile din Blaj și cu dreptul de a putea studia și fii lor la marile școli din Viena și Roma. Spre norocul neamului românesc în acele vremuri trei tineri din cei mai talentați și mai cu iubire de neam, au ajuns la susnumitele școli. Aceștia sînt: Petru Maior, Gheorghe Șincai și Samuil Clain, zis și Micul, cari citesc cu lăcomie în bibliotecii istoria Românilor și remîn încremențiți și plini de admirațiune, văzînd că Românii sînt urmașii celui mai mareț popor ce a stăpînit odată lumea. Dela Romani, pe cari divul Traian i-a adus din Roma și din toate părțile imperiului Roman — ex orbe terrarum (și din Daci, tot așa de minunat popor — adaugem noi). „Trebuie să arătăm lumii din ce neam mare ne tragem”, au zis acești învățați. Dar cum? Prin istorie și prin limba română, care e cel mai puternic document istoric al nostru! Deci vom scrie o limbă cit mai aproape de limba latină.

(Va urma.)

Echou la „Din păcatele noastre” ...

„Decît 4 preoți la un sat, mai bine unul harnic la 4 sate”. (zice d-l Roșiu în articolul „Din păcatele noastre”).

Cît contrast între zisa D-lui Roșiu și cruda realitate! „Unul harnic — la 4 sate” — zice D-sa — „să nu se mai reducă parohiile...” sună decîsul sinodului eparhial. „Nu ne trebuie preoți învățați, căci sînt mari de cap...” am auzit din gura unui înalt dignitar bisericesc. Ear un mirean cu rol conducător în viața noastră publică a zis, că „nu ne trebuie preoți bine-situați...”

„Nu ne trebuie preoți învățați, căci sînt mari de cap...”

Are oare dreptate cine a zis vorba asta?

Da și ba!

Da, fiindcă un preot harnic, luminat, fără de păcate, și cu o stare materială cit de cit mai bună, nu umblă cu capul în straiță pe la superiori, nu poate fi lingușitor, ca pe vremea Sîrbilor, ci între toate împrejurările se prezintă cu fruntea senină în conștiința dreptății faptelor sale. Forurile noastre superioare bisericești voesc negreșit binele poporului, dar de multeori, cerînd informațiuni dela protopopi, aceștia — onoare și respect excepționali — din diferite motive, în mare parte personale, zădărnicesc toate intențiunile bune ale preotului. Ear dacă preotul cutează să reclame sprijinul celor chemați pentru v'o cauză sîntă, e prezentat ca un renitent, ca un încăpăținat, pentru că, vezi Doamne, are îndrăzneală a cere ceva pe seama comunei, uneori și în contra dorinței și voinței protopopului.

Și crimă să fie oare, să ceri dela cei chemați sprijin în activitatea ta dezvoltată în interesul comunei, pe care o păstorești?

Unii, interesați, vor zice: *da!* Ear alții, desinteresăți, vor răspunde: *ba!*

Spre ilustrare aduc ca exemple folosirea pe nedrept a sesiunilor, cum și terorismul dela alegere pentru membri ai sinodului eparhial.

Chiar și D-l Roșiu pentru îndrăzneala sa de a spune adevărul fără încunjur a ramas afară din sinod.

Vedem dar' lămurit că lozincă: „nu ne trebuie preoți învățați...” își are baza în informațiuni false, venite dela persoane, cari se bucură de deosebită, dar nemeritată trecere la cei sus puși.

Tot atît de greșită e și părerea, că „nu ne trebuie preoți bine-situați”.

Un preot copleșit de grijile zilei de mine, un preot, care are neajunsuri de îndurat, niciodată nu va putea lucra pentru credincioșii săi ca unul, care nu e silit să se frămînte cu nevoile vietii. Cu mai multă ușurință, și mai bine va conduce un preot bine-situat 7 sate, decît unul lipsit, lipit pămîntului — cum sînt cei mai mulți — o singură comună.

Ca pildă serviască-ne frunțașă comună Coștei, de lângă Verșet. Înainte cu 2-3 decenii avea, paremi-se trei preoți fără școală și săraci în toata puterea cuvîntului. A venit după dinșii unul singur, cult și bine-situat materialicește. Și pe cînd pe vremea celor 3 bătrîni Coșteiul era adus ca exemplu în privința demoralisării, — azi, după o păstorire scurtă a părintelui Corcea, om cu pregătiri bune și în stare materială bună — azi, zic, Coșteiul poate servi ca model de morală, dragoste de neam și Biserică oricărei comune românești. Și illo tempore — dacă-mi aduc bine aminte — părintele Corcea încă era considerat de renitent și încăpăținat. Pe cînd azi e distins cu briu roșu.

Din cele zise e vădită și slăbetea decîsului sinodal din 1907 de a se întregi toate parohiile și să nu se mai reducă nici una.

Pe ce se bazează această hotărîre? Unii zic, că pe principiul, ca să se dea poporului mai mulți conducători.

Ei bine! Sa vedem dacă se ajunge scopul acesta.

Dacă parohiile nu se reduc, dotațiunea preotului va rămînea tot ca în trecut. Preotul va trebui să ia sacii și să plece prin sat după bir, căci are lipsă de el. Cînd un tinăr a trecut preste examenul de maturitate — înțeleg dacă e conștient de sine și știe ce-l așteaptă în parohie — va preferi o altă carieră, care-i va asigura un viitor mai bun, — decît a merge trei ani în teologie, ca apoi după 12-15 ani de studiu să meargă din nou la mizerie deplină în cutare sat. Se va umplea decî numărul prescriis cu tineri cu mai puțină pregătire, cari fără orce vocațiune, se dedică carierei preoțești. Să mi-se ierte, nu voesc să bagatelizez pe nimeni, dar decît 10 conducători fără tragere de inimă și fără vocațiune, mai bine — după zisa d-lui Roșiu — unul harnic la mai multe sate.

Cu drept cuvînt poate aștepta tot omul de bine, să vadă pe preot acolo, unde îi este locul, în fruntea turmei sale. Și azi vine sinodul și hotărêște într'alt senz.

Fi! Întregiască-se toate parohiile. Dar atunci îngrijiască-se sinodul și de dotațiunea preoțimef.

Dreptăcea ar fi bine să se revină asupra decîsului sinodal amintit! Domnii deputați să nu aducă hotărîri pripite, ci să dea ascultare duhului vremii, exprimat atît de nimerit prin graiul d-lui Roșiu: decît 4 preoți la un sat, mai

bine unul harnic, bine-situat (adaug eu), adevărat — apostol — la 4 sate”.

Videant consules...

preot Alfa

O înfruntare nemeritată.

În biserica noastră s'a întîmplat cazul supărăcios, că după liturgia festivă, trăgănată ca de obicei la zile mari, togmaî pecînd era să mai citiască pontificantele și pastorala de Crăciun, mai mulți credincioși au eșit din biserică. Pontificantele, indignat de această necuviință, s'a văzut îndemnat să le dea acestora și îndeosebi celor ce „se țin de inteligenți” o pârîntescă dojană publică.

Ceice am comis greșala, simțim datoria a grăbi la Canossa și cu tot respectul a cere iertăciune și rehabilitare, ce sperăm, că ni-se va agreea fără încunjur; pentru că:

Dacă ceremoniile noastre liturgice, întocmite în veacurile neguroase dela începutul creștinătății, au însușirea contrară veacului de acum al electricității, sînt preste măsură lungi și obositoare;

și dacă aceste ceremonii se mai trăgănează și se cîntă ca formulele de hipnotizare, punîndu-se la grea probă nervii sfîrticați ai multor credincioși; dacă poporeni ai datina urîtă și detestabilă a încărcă sfeșnicele și parapeturile din biserică cu nemărate lumânări, mestecate cu său, care de care mai mari, în măsura păcatului, ce respectivul sacrificator îl are de ispășit, încît se produce în biserică un fum, și o duhoare de să te înnece, nu alta — amesc și bieții copii de dohotul mefitic — de funingînă, de nici nu mai cunoști sfînții de pe pârții;

dacă afară — în luna lui Indrea spre Ghenar — stăpînește un ger de crapă lemnele, și totuși dacă epitropul de mila astmaticilor, cari încep a tuși convulsiv, mai deschide și ferestriile, să iese fumul, eară în schimb sloboade de afară un curent criminal de rece, ce se zburdă cu puținele fire de păr de pe titvele bătrînilor, și le viră reoma în toate încheeturile și

dacă vor mai fi și alte cauze binecuvîntate: — să te miri, că după o invocație și deprecație de aproape două ore — mulți „inteligenți” unii mai bătrîni, alții mai slăbuți de frîmbii, cum și alții — să le zicem neinteligenți, tot așa, — ca să nu ducă acasă, înloc de darul duhului sfînt, niște junghiuiri în oase, sau celuțîn un catar bronhial, — caută scăpare în fuga către casă!? Să te mai năcăjești atunci pre bieții oameni?

Nu. Amăn, — ceice au dreptul și datorința de a comăndări și dispune în lăcașul Domnului, să înlătore scăderile, și apoi anatema celor ce mai cutează să nu asculte slujba dumnezească până la sfîrșit, îndulcindu-se de o predică frumoasă, spusă la vreme potrivită.

Unul dintre dezertori.

Oravița.

La poalele codrului, în parfumuri balzamate, unde apa cristalină, spintecînd sinul de munte, ca săgeata argintie saltă de pe stîncă'n stîncă, cochefînd cu flori albastre, sărutînd fire verzi, absorbînd raze de soare, și în sunete dnoase, cînd mai tarî și cînd mai line, să coboară de pre piscuri, mai la vale, mai la vale...

Și lăsînd zburdălnicia, tot mai mult ea se smerește, și cu gingășie mare dalbe piciorușe spală, și suride — ademenește copilețe de pe punte, copilași cu negre plete...

Apoi jos în luncă trece, maestos capul și-l ține, earbă'n brațe o cuprinde, și-o dezmeardă și-o reține. Dar ea blind mi-se desface; trece'n jos de tot în vale, numai florilor suride, și cu paseri se sărută, și cu fluturi se dezmeardă, pân' se perde 'n vale 'n ceață, în năsipuri, în pustie, sau în Dunărea măreață!

Acoloude'n „Dumbravă” și la „Hora”-s lanuri mîndre, și 'n coline 'n „Gruni”

„Curcană“ și pe plaiurile 'ntinse meheesc oi și vițele, iar pândarii dela vie, trocnesc din pușchi verigate și 'npestrate ca 'n turcie, ca se sboare pițigușul, mierla, vrabi de prin vie.

Acolo mai sus „Pre vale“ loc frumos de desmierdare, la „Mărița“ băi de aer „Tilva Zinei“ o poiană, unde zine drăgălașe joc la hori 's orăvicene, unde cerbi și căprioare trăesc dulce, și 'n frăție. „Simionul“ stînd veghiază, frontu-l ține 'napărare și cu nori se rezboește, ear picioarele le scaldă, pe cel stîng în unda sură, unda neagră 'ntunecată, deia „Ochiul Beiului“, cu cel drept el calcă meiul în bādane uriașe, țîșnind zama arginție, berea cea recoritoare, oprind-o la bererie, colo 'n Ciclova-montană. Ear în spate stă la pîndă „Semenic“ cu piete albe, domnul peste munți și vînt.

În această fermecare, și 'ntr'o scumpă gingășie, ca mărgeaua 'n adîncime, respirat printre coline, îmbrăcat de cîmpul verde, de colina cu pomi mîndri și pădurea înegrită, sub un vâl de ceață vie, pecînd soarele răsare, se zărește-o țară dulce, țară mîndră 'ncîntătoare, ca în basmele bătrîne — strălucesc...

E „Oravița“ iubită, sfînt lăcaș al țării mele, alduit să fi de oameni, și de bunul Dumnezeu!

Călătorul se opreste, uimit ochii îi cuprinde, i-se pare că visează. Un rai plin de desfătare, o poveste vede 'n zare, care inima răpește. Spre ea brațele-și întinde, par' că vrea la pept s'o strîngă și s'o soarbă c'o privire.

Cînd zăresc această perlă, inima-mi înveselește, și necaz și amărăciune zboară, pier'nd depărtare. Mîna spre pămînt se 'ntinde, și cu o vibrație dulce de glie un freamăt ridică, și-l dezmiardă 'n sărutare și cu roua de pe gene îl stropește...

Ah ce sfînta este glia! Sfîntă-î glia țării mele, nouă de strămoși lăsată, și cu lacrimi și cu sînge e stropită, botezată!

Nu te pot lăsa perdută, nici uitată 'n vecinicie; ești atît de dragă lumii, și atît de scumpă mie, țară dragă!

Și oftez cu duiosie: unde sînteți zile d'albe! zile din copilărie, cînd în luncă jos în vale, lingă moara cea bătrîna, lingă salcea înfrățită, ședeam jos întins pe iarbă și priviam l'apus de soare...

Imi pare că 'ndepărtare, mi de ingeri zboară 'n aer, ca sirene-apar din unde, cu privirile senine, cîntînd doine neauzite, și pe sinuri ca zăpada florii de cîmp și viorele scuturau parfum, odoare, ce 'mbăt firea și simțiri. Eară fluturii zburdalnici, se plecau în jos pe sinuri, recorîndu-se 'n dulceață și 'mbătîndu-se 'n parfum!

Și cînd în amurg de seară, boarea din crîng se respiră mă treziam c'o sărutare, dulce și dezmiardătoare, cași care 'n astă lume, numai mama bună are!

Ah ce vremi, ce amintire, poate-se mai șterge oare? Zile dulci de fericire mi-ai lăsat în inimioară scumpă țară, dulce țară!!

Ion Bănățeanu

IGIENĂ.

— Despre locuință. —

de

Dr. Gheorghe Crăiniceanu.

Dacă casa nu are prispă, trebuie să treacă streșina peste perete cu 30—50 cm. Decorație în virful casei se află la amîndoaia capetele coamei.

17) Capacitatea locuinței să fie îndestulătoare; chiar și celce este silit a avea numai o singură odă, o poate face mare, să aibă loc destul toți casnicii, și earna să aibă loc și vre-un rezboi, sau să se poată ocupa stăpînul casei și de vre-o meserie casnică, ca împletirea de coșuri, (panere), ciopirea de lemne etc. În bordeele întunecoase asemenea indeletnicirii sînt cu neputință de executat. Regulamentul pentru construirea locuințelor admite casa cu o singură cameră pentru familiile compuse numai din două persoane, dar știm că familia are tendință a se mări, fie și numai prin adoptarea vre-unui copil și astfel ar fi bine, ca fiecare casă să fie cu două camere și o tindă la mijloc. Camera să aibă vatra de celpuțin 20 m. pătrați și o înălțime de 3 m. sau 2 1/2 m.

18) Ferestrele să fie de 1.20 m. înalte și 80 cm. de late cum prevede regulamentul sau celpuțin 1 m. în pătrat, cu sticlă, ca să întredestulă lumină în casă, să fie umblătoare pentru a putea ventila casa, celpuțin de douăori pe zi cîte jumătate de oră; dar la facerea aerisirii trebuie să ne păzim de curentii de aer, adecă să nu stăm în dreptul ferestrelor și să nu deschidem și ușa cînd sîntem în casă cu ferestre deschise. Earna, pentru ceice pot avea ferestre duble, acestea sînt foarte igienice, ear nu ca obloanele de scînduri, așezate dinlăuntru ferestrelor de sticlă, cum vedeam că sînt în Basarabia, și cari ziua trebuie să stea deschise.

19) Lumina artificială se întrebuințează la țară mai mult earna, pecînd vara țaranul se culcă cînd amurgește și se scoală înainte de reversatul zorilor. Lampa cu oleu de rapiță (vegetal), sau mineral, este cea mai potrivită pentru țaran, dar să ardă bine și să nu facă fum, cum face lampa cu gaz fără sticlă, și care strică tiribul atmosfera casei țărănești. Astăzi mai pretutindenea se întrebuințează petrolul pentru luminat și foarte puțini mai ard luminări de său. Opaite sunt de asemenea rari și fumul lor este stricător sănătății.

20) Patul săteanului, cam preste tot, este de scînduri, acoperit cu rogojină sau cu un țol, unii însă au și mindir (strojoc) cu paie. Putem zice că celdintii este un pat mai mult de trude decît de odihnă, deși deprinderea face mult. Am văzut ordonanțe ofițirești refuzînd salteaua zicînd că se'nvață rău, și acasă tot pe scînduri va trebui să doarmă; pare a fi aceasta un fel de ascetism, ca să nu doarmă prea mult, și să se poată scula des-de-dimineață spre a se apuca de muncă. Romănul chiar zice: „Nu tot pe moale, ca să poți suferi și cele tari“.

(Va urma)

Felurimi.

Monete jubilarie. Monitorul „Budapesti Közlöny“ publică la 1. Ianuar 1908 ordinațiunea (datată la 31. Decembre 1907) a ministrului de finanțe asupra punerii în circulație a monetelor jubilarie. Ordinațiunea provociindu-se la punerea în circulație a monetelor, bătute special din incidentul jubileului de 40 an al încoronării Regelui ș. a. monete jubilarie à 100 cor. și à 50 cor. în aur, monete jubilarie de argint à 50 cor. cum și monete de 100 cor. în aur.

CRONICA.

Tuturor prietiniilor, colaboratorilor și cititorilor noștri — An nou ferecit!

Prietinul nostru, prof. Const. Nedelcu petrece sărbătorile între ai săi în Oravița.

Petrecerea dela Sin-Vasiu a Casinașilor, după presemne, va reuși frumos.

Pentru teatrul Bârsanu rugam din nou pe cei din provincia să-și anunțe participarea din bună vreme către presidiul Reuniunii de cîntări din Oravița (Dr. Mihael Grosșianu), ca să li-se poată rezerva bilete de intrare.

Reuniunea femeilor din Oravița, a carei prezidentă e d-na Gyurgyevics, viceprezidentă d-nele Bibel și Dr. Méhes, arangează la 18. a curentei o petrecere cu joc. Invitări se pot reclama dela d-nul Révay Cornel.

Duminecă, la 19. Ianuar 1908 la 11 ore vînzarea locurilor cu drept de prioritate în teatrul nostru din localitate în localul Casinei germane: Se vor licita:

Balcon, rîndul I. Nr. 6, 17, 27; rîndul II. Nr. 32, 43, 44, 45; Cercle Nr. 82, 95, 96 cum și alte locuri singurate în parterre.

Prețul de exclamare pentru Balcon I. cor. 24.—, Balcon II. și Cercle Cor. 16.—, Parterrescuun I. și II. Cor. 14.—, er III.—V. Cor. 12.—.

Hotărîrea Comitetului asupra pierderii priorității prin moarte ori strămutarea domiciliului rămîne în vigoare.

La întrunirea de Simbătă a învățătorilor noștri, învățătorul Ion Marila din Ciclova rom. a citit o disertație frumoasă despre independența școlarilor, ear inv. Nic Blaj din Calina, dupăce a aratat istoria Geometriei a ținut și o prelegere model despre cub.

În recenzinea sa comisarul școlar, Gh. Jianu, i-a laudat după vrednicie.

Însfîrșit au fost aleși ocîrmuitorii „Despărțămîntului“: Prot. Al. P. Popovici președinte, Ion Marila secretar, Gh. Lipovanu bibliotecar și C. Rusoveanu casier.

S'au mai votat salariile învățătorilor, conform legii, în Secaș, Broșteni și Rachitova. Care va se zică și în Rachitova... Bravo!

Presidiul Casinei rom. din Ciclova mont. mulțumește și pe calea aceasta donătorilor de cărți pe seama acestei instituțiuni de însemnătate pentru propășirea culturală a sătenilor.

Concertul corului, nou, țărănesc din Rachitova a reușit pe deplin.

„Renașterea“ din Caransebeș nu mai apare.

La Recița rom. a fost ales bravul învățător din Ciclova rom. Ion Marila. Felicitări!

„Revista Bistriței“ foae cu cauțiune.

„Gazeta de Duminecă“ se prezintă bine, mai ales ca foae de informații.

Pentru rescumpărarea felicitărilor de Anul nou au contribuit în favorul Casinei rom. din Oravița: Dr. Gheorghe Anca 14 cor.; Dr. Ludovic Méhes, Dr. Petru Corneanu, Dr. Mihael Grosșianu 5 cor.; Dr. Ion Nedelcu 3 cor.; Dr. Liviu Cigăreanu, Pavel Mila, Ilie Trailă, Vasile Mărgineanu, Al. P. Popovici, Cornel Strimbei, Iustin Velceanu, Dimitrie Boitor 2 cor.; Ion Perianu, C. Pavlovici, Gh. Jianu, Gh. Bogdanu, I. Cotîrlă, Gh. Dragoescu, V. Poruțiu 1 cor.

Mulțumită publică.

Subscriși în numele comitetului parohial din Oravița-mont. mulțămim și pe calea aceasta binefăcătorilor cari au contribuit la colecta întreprinsă cu scop de-a procura haine pentru școlarii săraci din școala noastră confesională. Au contribuit următorii: „Oraviciana“ 30 cor.; Doamna H. Maniu 20 cor.; Doamna Dr. P. Corneanu 19.50 cor.; Doamna vād. Ana Manguia 14 cor.; Dr. Ludovic Méhes 13.50 cor.; Dr. Ioan Nedelcu și Dr. Mihael Grosșianu cîte 10 cor.; Al. P. Popovici și Dr. Ioan Manguia cîte 5 cor.; Ilie Trailă, Dr. Liviu Cigăreanu, I. E. Țieranu, Petru Popovici, Costa Lazar, Mihael și Petru Jumanca, Vasile Nicolici, Nicolae Hașca, Costa Cucu, Rudolf Cucu, Francisc Tismonar, Dr. Gheorghe Anca cîte 2 cor.; Vasile Mărgineanu, Dim. Grosșianu, Gheorghe Dragoescu, Cornel Strimbei, Gheorghe Jianu, Carol Pavlovici, Anastasia Bisteanu, Dimitrie Lustig, Antonie Lazar, D. Dodenciu, M. Teodorovici, Ioan Perianu, Nicolae Pocreanu, Mihael Pruniș, cîte 1 cor.; Gheorghe Lipovan 1.60 cor.; Costa Dăneț 40 fil. total 167 cor. Înfine mulțămim și d-lui Iohann Belgrader comerciant din localitate, care a dăruit 18 părechii ciorapi de eară pe seama școlarilor săraci și ne-a vindut hainele cu prețul cum le-a cumpărat.

Oravița-mont. la 26. Decembre 1907.

Dr. Petru Corneanu Gheorghe Lipovanu
președinte secretarul comit.

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.

Redactor responsabil: Alexandru Purgariu.

Gheorghe Bogdanu
Oravița-rom.

Magazin de articole

de băcănie, coloniale, galanterie, vâpseli, bumbacuri, spirituoase și depozit de făină.

Marfă curată și bună.

Prețuri cinstate. Serviciu cuviincios. Ce se mai cere ca să prospereze un negustor român?

 Bunăvoința marelui public românesc!

— A t î t a. —

*****

„PLUGARUL“

societate pe acții din Cacova

dă

 6%

și plătește și darea după depuneri.

*****

Aviz.

Dau de știre stimaților mei mușterii din Oravița și jur, că dela 1 Ianuar st. n.

mă mut iarăși

la ospătăria „Cerbul de aur“ la Vagani, din Oravița unde îmi voida silința să servesc, ca și pân' acum, spre mulțumirea desăvârșită a oaspeților mei.

Cu toată stima

Ernest Berger

ospătar.

Cea mai veche prăvălie
în Oravița.

Articole de băcănie, coloniale, galanterie, vâpseli, spirituoase,
* * bumbacuri * *

Luminări pentru biserici

Depozit de făină

Serviciu conștințios.

Reclam bunăvoința Românilor.

Cu toată stimă

IUSTIN VELCEANU.

„ORAVICIANA“

SOCIETATE PE ACȚII
INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
— ORAVIȚA. —

Capital social	Cor. 150.000
Fonduri	„ 280.000
Depuneri spre fructificare	„ 1,840.000

Giroconto la Banca austro-ungară. — Ceconto la Cassa de păstrare poștală Nr. 15.625. — Telefon Nr. 29.

Escomtează cambii, acoardă împrumuturi hipotecare și persoanele deocamdată cu 8% netto.

Primește depuneri spre fructificare cu 5%, respective după tocmeală.

 Darea o plătește institutul.

 Răscumpără gratuit orice fel de cuponi și îndeplinește tot soiul de afaceri de bancă.